■ سال بیست و هشتم ■ شماره ۸۰۶۴ ■ دوشنبه ■ ۷ آذر ۱۴۰۱

ایران

صاحب امتیاز:
خبرگزاری جمهوری اسلامی
مدیر مسئول: محمدحسن روزی‌طلب
جانشین مدیر مسئول و سردبیر: کمیل نقی‌پور

تلفن: ۸۸۷۶۱۷۲۰ نمابر: ۸۸۷۶۱۲۵۴ ارتباط مردمی: ۸۸۷۶۹۰۷۵
پیامک: ۳۰۰۰۴۵۱۲۱۳ روابط عمومی / نشانی: تهران خیابان خرمشهر،شماره ۲۰۸
صندوق پستی: ۵۳۸۸-۱۵۸۷۵ / امور مشترکین: ۸۸۷۴۸۸۰۰
چاپ: چاپخانه‌های همشهری، شرکت چاپ جام‌جم
سازمان آگهی‌های روزنامه ایران: دارنده گواهینامه ایزو ۹۰۰۱ از شرکت NISCERT
پذیرش سازمان آگهی‌ها: ۱۸۷۷ (۰۲۱)
انتشارات مؤسسه فرهنگی مطبوعاتی ایران: ۵-۸۸۵۴۸۸۹۲
http://irannewspaper.ir

اذان ظهر ۱۱/۵۲ | اذان مغرب ۱۷/۱۱ | نیمه شب شرعی ۲۳/۰۸ | اذان صبح فردا ۵/۲۵ | طلوع آفتاب فردا ۶/۵۴

سخن روز

امام صادق(ع):
چون خداوند به بنده‌ای نعمت بدهد و او آن را قلباً قدر بشناسد و به زبان سپاس بگوید، هنوز سخنش به پایان نرسیده، فرمان افزایش نعمت برای وی صادر می‌شود. کافی، ج ۲، ص ۹۵، ح ۹

نـــگاره
نیما شاه‌میری

شب‌های فوتبالی

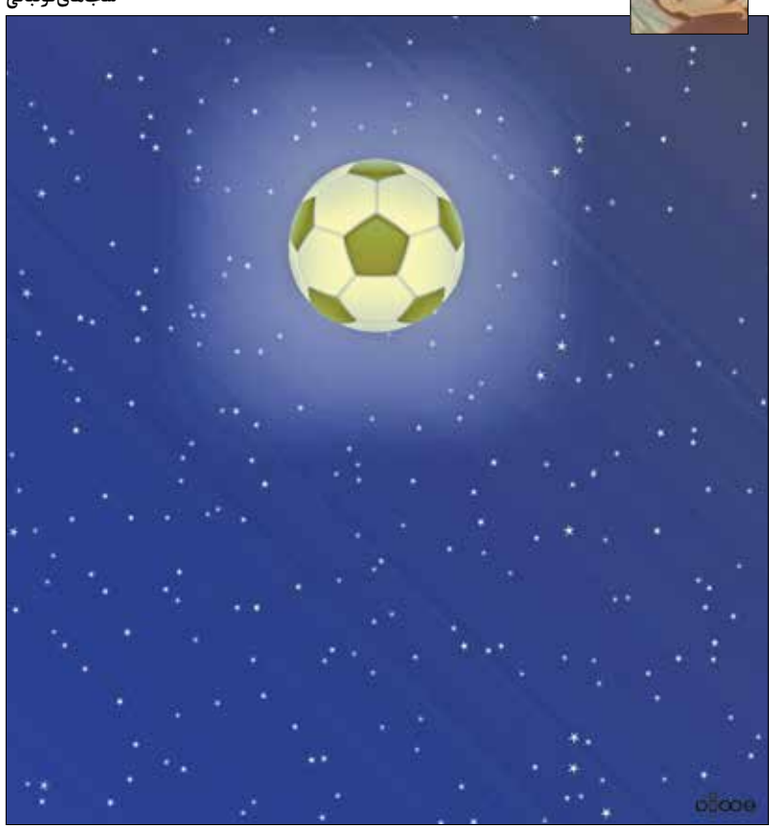

هنرمندان در فضای مجازی

خاطره‌بازی با سریال خاطره‌انگیز «سلطان و شبان» به بهانه سالروز تولد داریوش فرهنگ، اظهارنگرانی عوامل تولید «لوپتو» از دخالت دولت در چرخه طبیعی رشد صنعت انیمیشن، چالش تئاتری‌ها از اجرا در ناآرامی‌های اخیر و... بخشی از اخبار پربازدید حوزه فرهنگ در فضای مجازی و رسانه‌های رسمی است که برش‌هایی برگزیده از آن را در ادامه می‌خوانید.

■ چهره روز

۶ آذر ماه سالروز تولد داریوش فرهنگ بازیگر سینما، تئاتر و تلویزیون بود. موزه سینمای ایران در ادامه انتشار سلسله برنامه‌های تاریخ شفاهی خود به همین مناسبت بخش‌هایی از گفت‌وگوی این هنرمند را منتشر کرد. فرهنگ در بخشی از گفت‌وگو با فریدون جیرانی درباره همکاری با مهدی هاشمی در ساخت سریال «سلطان و شبان» گفته است: «یادم می‌آید فاصله خانه من و مهدی هاشمی کم بود و دائم با هم صحبت می‌کردیم که به چه داستانی برسیم. چیزی که بین ما جالب است اینکه ما هنوز هم برای صحبت کردن وقت کم می‌آوریم. یادم می‌آید ساعت یک ربع به پنج صبح بود که مهدی هاشمی گفت یافتم یافتم (به روش نیوتن) و صدایش آنقدر بلند بود که من آن‌را شنیدم. یک کتابی به نام عالم آرای عباسی دستش بود که در یک صفحه آن داستانی مربوط به یک پادشاهی بود که او را با یک شبان جابه‌جا کرده بودند. چیزی در حدود پنج خط بود و همین پنج خط داستان «سلطان و شبان» شد که من و مهدی هاشمی تصمیم گرفتیم با هم به شمال برویم. یک خانه کوچک اجاره کردیم که دو اتاق داشت و نیت کردیم تا نتوشتیم به تهران برنگردیم و در طول ۱۴ روز سریال را در ۱۲ قسمت مشترکاً نوشتیم.»

■ اتفاق روز

جشنواره فیلم شب‌های سیاه تالین آخرین ساعات شنبه شب ۵ آذر (۲۶ نوامبر) در حالی بهترین‌های رویداد امسال خود را معرفی کرد که جایزه با ارزش بهترین کارگردانی فستیوال به احمد بهرامی برای فیلم «شهر خاموش» رسید. تهیه‌کنندگی این فیلم را رضا محقق برعهده دارد. شهر خاموش دومین اثر بلند سینمایی احمد بهرامی پس از فیلم «دشت خاموش» است که موفق به کسب جایزه افق‌های ونیز شده بود. این دو فیلم اشتراکاتی در سبک ساخت دارند که به عنوان شیوه فیلمسازی بهرامی شناخته می‌شوند. باران کوثری، علی باقری، بابک کریمی، بهزاد دورانی، محسن مهری‌دروی و کریم و حبیب شراهی برادران دوقلو از دیگر بازیگران شهر خاموش هستند که جلوی دوربین مسعود امینی‌تیرانی رفته‌اند.

■ چالش روز

اجراهای تئاتر همچنان با چالش ناآرامی‌ها مواجه هستند. کیاوش دیندار کارگردان نمایشنامه «تجربه‌های اخیر» که روز جمعه ۴ آذر در پردیس تئاتر شهرزاد اجرا شد، در این‌باره به مهر گفته است: «کار بسیار سختی بود. در ابتدا قرار بود ما نمایشنامه‌خوانی را خیلی زودتر اجرا کنیم ولی به دلیل شرایط جامعه این اجرا به عقب افتاد. ضمن اینکه در شرایطی که در آن به سر می‌بریم رزرو پلاتو و تمرین کار سختی بود. شرایط خوب نبود و خودمان هم راغب به اجرای کار نبودیم ولی به دلیل اینکه حدود ۵ ماه تمرین کرده بودیم، مجبور به اجرا شدیم.»

■ سخن روز

همزمان با اکران عمومی «لوپتو» که بعد از «پسر دلفینی» دومین انیمیشن سینمایی در چرخه رسمی اکران سینماها در سال ۱۴۰۱ محسوب می‌شود، عوامل این انیمیشن در گفت‌وگویی با مهر ضمن تشریح تجربه خود از ساخت این اثر در یک مختصات بومی و خصوصی، از دخالت دولت در چرخه طبیعی رشد صنعت انیمیشن، ابراز نگرانی کردند! محمدحسین صادقی تهیه‌کننده این اثر گفته است: «آنجایی بخش‌های دولتی و حاکمیتی دچار خطا و اشتباه می‌شوند که بخواهند در فرایند تولید، دخالت کنند. اولین آفت این رویکرد هم به هم زدن قواعد بازی و به تعبیری زدن زیر میز است. این جنس ورود دولت، بازار رقابتی را به هم می‌ریزد. بخش خصوصی با هزار مصیبت در کرمان توانسته است استودیویی راه بیندازد و با وام و قرض آن را تجهیز کند، ناگهان فلان مدیر دولتی می‌گوید من می‌خواهم پول خرج کنم و یک استودیو راه بیندازم! اگر می‌خواهید از هنر-صنعت انیمیشن حمایت کنید، باید فعالان این حوزه را شناسایی کنید و همان‌ها را مورد حمایت قرار دهید، نه اینکه وارد یک رقابت با فعالان این حوزه شوید.»

■ نشر روز

با انتشار هفدهمین عنوان از مجموعه کتاب‌های «بچه چلمن» نوشته جف کینی، این کتاب بار دیگر به فهرست پرفروش‌ها راه پیدا کرد. طبق گزارش خبرگزاری مهر به نقل از آسوشیتدپرس، هفدهمین کتاب از مجموعه «بچه چلمن» منتشر شد. این کتاب که در ژانر ادبیات داستانی کودکان و برای سن ۸ تا ۱۲ سال منتشر شده بار دیگر داستانی از گرگ هفلی را روایت و تصویر می‌کند. در این کتاب گرگ سعی دارد به برادرش رودریک کمک کند تا نواختن ساز را یاد بگیرد و با هم بتوانند در رقابت بین گروه‌های محله‌شان پیروز شوند؛ اما متوجه می‌شوند رسیدن به شهرت و موفقیت چقدر سخت است. از این کتاب‌ها ترجمه‌های متعددی به فارسی شده که «یک بچه چلمن»، «یک بچه بی‌عرضه»، «یک بچه لاغر مردنی» و «بچه شگفت‌انگیز» ازجمله آنها هستند.

نکاتی درباره تفاوت مخاطبان و تماشاگران تئاتر

پنجره‌ای روبه دیوار

رضا آشفته
منتقد تئاتر

مخاطب تئاتر باید نسبت به تماشاگران آن ارجح باشد چراکه مخاطب، با نگاه و برخورد آیینی با این هنر مواجه می‌شود اما تماشاگر هرازگاهی و از سر تفنن و حتی ممکن است تصادفی پای تماشای یک تئاتر بنشیند. بنابراین تئاتر حقیقی برای مخاطبانش تولید و اجرا می‌شود و تماشاگران مادامی که تبدیل به مخاطب سفت و سخت تئاتری نشده باشند با مراجعه‌های هرازگاهی خود توشه و توان بالایی را به تئاتر نمی‌بخشند. با این حال نمی‌توان منکر شد که حتی این حضور هرازچندی هم در اقتصاد تئاتر مؤثر است، هرچند که در نهایت تداوم حیات اقتصادی تئاتر در گرو همان مخاطبان جدی و همیشگی تئاتر است که حمایت مالی تضمین شده‌تری برای این هنر دارند.

مخاطب تئاتر به کسانی گفته می‌شود که تئاتر را می‌شناسند و از آن به عنوان یک کالای فرهنگی غیر قابل کتمان بهره‌مند می‌شوند؛ افرادی که تئاتر را با همه فراز و نشیب‌های اقتصادی، جزء لاینفک سبد اقتصادی‌شان قرار می‌دهند و حضور پررنگ‌شان بانی ثبات مالی تئاتر خواهد شد. مخاطبان تئاتر از سواد و درک فرهنگی برخوردارند و می‌دانند که تئاتر دیدن به اندازه کتاب خواندن و استفاده از دیگر کالاهای فرهنگی بانی رشد شخصیتی‌شان خواهد شد و به همین دلیل هیچ گاه آن را ترک نخواهند کرد مگر آنکه تولیدات سخیف جایگزین تولیدات حقیقی شوند.

از سوی دیگر مخاطبان واقعی تئاتر، تماشای نمایش‌ها را نظیر امر و اتفاقی آیینی در نظر می‌گیرند و آداب حضور در تالار نمایشی را به راستی می‌دانند. بموقع می‌روند و همواره با سر و وضعی آراسته آماده چنین حضوری می‌شوند. آنان حتی می‌دانند که پس از اجرا بهتر است اطلاعات بیشتری درباره‌اش کسب کنند، بنابراین با دوستان خود به گفت‌وگو می‌نشینند یا اینکه نقدهای مرتبط را می‌خوانند و همچنین از حضور در نشست‌های نقد و بررسی استقبال خواهند کرد.

برخلاف مخاطبان تئاتر، تماشاگران این هنر دقیقاً نمی‌دانند تئاتر چیست و بنابر رابطه حسی و احساسی‌شان و همچنان برخورداری از سواد و دانش اندک فرهنگی فقط به دنبال سرگرمی و حظ آنی هستند. اینها اگر هم به تئاتر می‌روند شاید بنابر جاذبه حضور چهره‌های مطرح تلویزیونی و سینمایی در برخی کارها باشد. گاهی نیز ممکن است از سر تصادف و بنابر دعوت اطرافیان و حتی بابت کنجکاوی به تئاتر بروند. برخی از آنان هم تماشاگر نمایش‌های عامه پسند هستند که در شکل کمدی‌های سبک ارائه می‌شوند و یا فقط برای نمایش‌های ملودرام عاشقانه هزینه می‌کنند اما تمایلی به نمایش‌های متفکر و تجربی و دانشگاهی و نوگرا ندارند. البته گاهی برخی از اینها با آنکه تماشاگرند اما به مرور شناخت نسبی از تئاتر به دست آورده و سر از کارهای فاخر و متفکرانه درخواهند آورد. بنابراین در گذر زمان می‌توان به تبدیل درصدی از تماشاگران تئاتر به مخاطبان حرفه‌ای آن امیدوار بود.

بنابراین جایگاه تئاتر حقیقی و میزان تولیدات و نوع آنها را مخاطبان تعیین می‌کنند، اینها گاهی با اعلام نظر در فضای مجازی و گاهی نیز با نوشتن نقد و نظرهای جدی تر در رسانه‌های همگانی درباره فرایند تولید و درک و دریافت این نوع آثار اظهار نظر می‌کنند؛ اقدامی که در دراز مدت در روال تولیدات فرهنگی و بویژه تئاتر تأثیرگذار خواهند بود. مخاطب تئاتر مطالبه‌گر و خواهان آثاری است که بانی رشد فکری‌اش شود و در چشم‌اندازی بزرگ به دنبال ارتقای فرهنگی جامعه‌اش برخواهد آمد.

اما تماشاگران مادامی که یک مصرف کننده صرفاً لذت‌جو هستند تأثیری در ارتقای تئاتر ندارند، زیرا تمام نیاز خود را در سرگرمی بیشتر تعریف می‌کنند و با تمجید از این نوع تولیدگران خواهان تولیداتی سبک‌تر و مصرف‌گراتر هستند. هرچند همان‌طور که اشاره شد این دسته از مخاطبان نیز ممکن است به مرور جذب دیگر گونه‌های تئاتری شوند و با دل کندن از تولیدات مصرفی در مدار آثار حقیقی گام بگذارند. این گونه بر دایره افزوده مخاطبان تئاتر خواهند پیوست و این همان رشد نسبی فرهنگی است که در میان آثار پیوسته فرهنگی و فکری ممکن‌تر خواهد شد.

سامانه‌ای برای کمک به دوستداران کتاب

کلمه

عباس عظیمی
نویسنده

همان‌طور که پیشرفت تکنولوژی امکان‌های جدید برای آسایش آدمی فراهم می‌کند چالش‌های جدیدی را هم با خودش همراه دارد. یکی از امکاناتی که پیشرفت تکنولوژی برای صنعت نشر و کتاب فراهم کرده روش‌های جدید خرید و مطالعه کتاب است. خرید اینترنتی و غیرحضوری کتاب از فروشگاه‌های مختلف که باعث دسترسی سریع مخاطبان و علاقه‌مندان از تمام شهرها و روستاهای کشور به عنوان‌های مورد علاقه و نیازشان و همچنین تازه‌های نشر شده است. اپلیکیشن‌های کتابخوان که امکان خرید نسخه الکترونیکی و صوتی کتاب را با قیمت کمتر و صرف کمترین زمان ممکن کرده است.

اما آیا استفاده از این روش‌های جدید باعث از رونق افتادن و دور شدن مخاطبان کتاب از کتابفروشی‌ها به عنوان اصلی‌ترین مرجع تهیه کتاب نمی‌شود؟ کتابفروشی‌هایی که این روزها خسته‌تر از هر زمان دیگری هستند.

در همین رابطه چندی است که سامانه «خرید از کتابفروشی» رونمایی شده و کار خود را به شکل رسمی آغاز کرده است. این سامانه با هدف حمایت، رونق بخشیدن و ایجاد بازاری به وسعت ایران برای کتابفروشی‌ها در سراسر کشور ایجاد شده و همچنین فضایی است برای عدالت در استفاده از یارانه دولتی کتاب برای تمام علاقه‌مندان به کتاب در سراسر کشور.

کتابفروشی‌ها از سراسر کشور می‌توانند با مراجعه به وب‌سایت این سامانه نسبت به ثبت نام و فروش محصولاتشان اقدام کنند. مخاطبان و علاقه‌مندان کتاب هم می‌توانند با مراجعه به وب‌سایت این سامانه کتاب‌های مورد نیاز و علاقه‌شان را با ۲۵ درصد تخفیف تهیه کنند. همچنین هم اندیشی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و شرکت پست باعث شده است تعرفه بسته‌های پستی این سامانه از تعرفه بسته‌های مشابه کمتر باشد. تفاوت عمده‌ای که این طرح با طرح مشابه؛ طرح تخفیف فصلی کتاب دارد یکی دائمی بودن و یکی دیگر مجازی بودن آن است.

در طرح تخفیف فصلی کتاب، علاقه‌مندان می‌توانستند در مدت معین به کتابفروشی‌های عضو طرح مراجعه و کتاب‌های مورد نیازشان را با تخفیف تهیه کنند. اما این طرح مشکلاتی هم داشت؛ یکی اینکه بعضی شهرها و روستاها اصلاً کتابفروشی نداشتند و یکی دیگر اینکه امکان داشت مخاطب کتاب در کتابفروشی عضو طرح، کتاب مورد نیازش را پیدا نکند و در نتیجه از یارانه دولتی کتاب بی‌نصیب می‌ماند. اما در طرح «خرید از کتابفروشی» علاقه‌مندان از تمامی شهرها و روستاها دسترسی به طیف گسترده‌ای از موضوعات و عناوین دارند و می‌توانند به شکل عادلانه‌ای از یارانه دولتی خرید کتاب استفاده کنند. این دست طرح‌های حمایتی از صنعت نشر و کتاب و تخفیفی که برای خرید کتاب در نظر گرفته می‌شود علاوه بر تأثیر مثبتی که در ترویج مطالعه و همچنین تسهیل در دسترسی مخاطبان به کتاب‌های مورد نیازشان به همراه دارد به خوبی پتانسیل این را هم دارد تا با ناشرنماهایی که با کپی کاری اقدام به کتاب‌سازی می‌کنند و با تخفیف‌های آنچنانی اقدام به عرضه کتاب‌هایشان در هر جایی، حتی هایپرمارکت‌ها می‌کنند مقابله کند؛ ناشرنماهایی که هم به ناشر، هم به مترجم و مؤلف و همچنین کتابفروشی‌ها آسیب می‌زنند.

اما آیا مجازی بودن طرح «خرید از کتابفروشی» باعث دور شدن مخاطبان کتاب از کتابفروشی‌ها و عادت به خرید غیرحضوری نمی‌شود؟ فضای مجازی با تمام امکان‌ها و چالش‌هایش دیگر تبدیل به جزئی جدانشدنی از زندگی روزمره ما شده است. روش‌های جدید خرید و مطالعه کتاب؛ اعم از خرید غیر حضوری و مطالعه نسخه الکترونیکی و صوتی کتاب علاوه بر تأثیر مثبتی که در دسترسی مخاطبان به کتاب‌های مورد علاقه‌شان دارد می‌تواند تأثیرهای منفی هم روی کتابفروشی‌ها داشته باشد. سامانه «خرید از کتابفروشی» هم از این قائده مستثنی نیست اما خب، از تکنولوژی گریزی نیست و بیایید امیدوار باشیم تا سامانه «خرید از کتابفروشی» تأثیر مثبتی بگذارد و با گذشت زمان جای خودش را در میان مخاطبان کتاب و همچنین کتابفروشی‌ها پیدا کند و بتواند اندکی از خستگی کتابفروشی‌ها را کم کند.

«نسیم وصل»ی برای نغمه‌های زیبای موسیقی

پیشنهاد

رضا مهدوی
نوازنده سنتور و مدرس موسیقی

مجموعه «نسیم وصل» از آن نمونه‌های شنیداری نادری است که پس از انقلاب خوش درخشید و فرزند خلف آواز ایران همایون شجریان آبروبی دگرگونه به این نوع موسیقی در دهه ۸۰ بخشید. محمدجواد ضرابیان آهنگساز و تنظیم‌کننده اثر، سال‌ها در نوازندگی سنتور و سرپرستی گروه موسیقی، اجراهای فراوان استودیویی و صحنه‌ای داشته و این بار با تولید این آلبوم نهایت ذوق‌ورزی و دانش و تجربه خود را به کار بسته است. همایون آواز ایران نیز هر آنچه از پدر و دیگر استادانش آموخته با استعداد ویژه خدادادی‌اش در کنار محمدجواد ضرابیان، توانسته اثری ویژه و درخور توجه را در تاریخ موسیقی ایران ماندگار کند و پس از حدود ۲۰ سال، همچنان گل سرسبد یکی ازگونه‌های مهم موسیقی ایران در ردیف دستگاهی باشد. آهنگ ترانه «هوای گریه» با ترانه‌ای از سیمین بهبهانی حکایت از حقیقت ذاتی تصنیف‌سازی و ساخت آهنگ ترانه‌وارهایی دارد که در گذشته‌های نه چندان دور، بزرگان موسیقی ایران در برنامه‌های گوناگون رادیو و تلویزیون و اجراهای صحنه‌ای در فضاهای شنیداری و بَر برگ‌های تاریخ موسیقی معاصر ایران به یادگار گذاشته‌اند. ساز و آواز «نسیم سحر» درمایه همایون با غزل سعدی و تارنوازی شهرام میرجلالی از آوازخوانی اصیل و صلابت‌مدارانه و با شکوهی برخوردار است و شنونده دوستدار موسیقی ایرانی همچنان بسیار طالب این سؤال و جواب‌های دقیق بوده که متأسفانه سال‌هاست گوش‌ها اینچنین آواز درخور توجهی را نشنیده...

آهنگ‌ترانه «خانه سودا» با غزلی از مولانا، با مقدمه‌ای دلنشین و قصه‌وار گوش‌ها را آماده شنیدن پیام و محتوای کلامی اثر می‌کند. تصنیف «عشق از کجا» با غزلی از حضرت مولانا سرآغازی ریتمیک دارد و تنظیم به گونه‌ای است که در مقدمه، تک‌تک سازها خودنمایی می‌کنند و شالوده‌ای از رنگارنگی و ملودی‌پراکنی است. قطعه «حاصل عمر» با تنظیم سینا جهان‌آبادی و کلام رهی معیری با ملودی روان و گوش‌نشین بر پیکره وجود سجودوار طنین‌انداز می‌شود و سازها در کنار هم وحدت رویه‌ای موسیقایی را تداعی‌گری دارند تا به فهم دقیق‌تری از کلام ترانه شاعر شیرین‌گوی معاصر برسیم و حظّ کافی ووافی در عمق وجود حس شود. آهنگ ترانه «دفتر دل» شوخ و شنگ‌وار آغازیدن می‌کند و خستگی ذهن را می‌رباید تا در فضایی با نشاط، طعم لذیذ موسیقی ایرانی را با کلام فریدون مشیری استشمام کنیم و ذره ذره حقایق زندگانی را دریابیم. این قطعه تداعی‌گر موسیقی محلی خراسان با دوتار زنده‌یاد شهریار فریوسفی و دایره و دهل همایون شجریان جلوه‌ای دگریافته است. آهنگ «سکوت» با تنظیم سینا جهان‌آبادی و کلام فریدون مشیری، داستانی دلربا دارد و لابه‌لای سازافشانی‌ها و صدای گرم و نرم همایون جان، جان‌ها تازه می‌شود و اوج و حضیض‌ها گواراتر برای گوش‌های آشنا به مفاهیم فلسفی و عاشقانگی‌ها...

قطعه آخر «نسیم وصل» با کلام رهی معیری نسیم‌وار برای وصلی تازه می‌خروشد تا سه‌تار زخم کنان بر کوبش دف برسد تا با این نغمه زیبای موسیقایی استادانه، افسردگاه زمانه را با بهار تازه به برگ خزان چنان و چونان کند...

نسیم وصل/ آهنگساز: محمدجواد ضرابیان/ آواز: همایون شجریان
ناشر: دل آواز/ سال: ۱۳۸۲

نیروی دریایی ارتش از ابتدا در خط افتخار

آیین

اسماعیل علوی
دبیر گروه پایداری

بیش از سه سده پیش با پیاده شدن نخستین دریانوردان اروپایی در سواحل ایران و برخوردهای مستقیم و غیرمستقیم آنان با ساحل‌نشینان، امنیت مرزهای دریایی مورد توجه حاکمان ایران زمین قرار گرفت. اروپایی‌ها از سال ۱۴۱۵ میلادی با تأسیس ناوگان کشتیرانی به مقصد سواحل شرقی آفریقا، آسیا و امریکا، برای اولین بار به طور جدی پا را از حیطه دریای مدیترانه فراتر نهاده و به فاصله دو سده، جغرافیای ارتباطات انسانی در بسیاری از مناطق در این سوی جهان را کاملاً تحت تأثیر قرار داده بودند. اما مقصد آنان اغلب شبه قاره هند و جنوب شرق آسیا بود. در این زمان ابتدا دریانوردان و بازرگانان اروپایی پایشان به دریای عمان و خلیج فارس باز شد، سپس مستشاران نظامی و کشتی‌های نظامی آنان وارد منطقه شدند. آنان بتدریج با ایجاد جای پا، مناسبات حاکمیتی را برهم زده و از موضع سلطه‌جویی، شورش‌های منطقه‌ای را سرکوب، حتی برسر منافع خود با یکدیگر در خلیج فارس وارد جنگ شدند. نخستین تلاش، در جهت بازگشت امنیت و حاکمیت ایران بر مناطق ساحلی و جزایر ایرانی خلیج فارس با ساخت کشتی و ایجاد ناوگان جنگی در دوره صفویه به منظور اخراج پرتغالی‌ها از جزیره هرمز و خلیج فارس صورت گرفت. این تلاش به دلیل دخالت انگلستان به نتیجه نرسید و اولین نیروی دریایی ایران پس از دوران باستان توسط نادرشاه افشار تأسیس شد. او با خرید چند کشتی موفق شد نیروی دریایی ایران را ایجاد کند. نادر همزمان به ساخت کشتی و تربیت نظامیان برای دفاع از حریم دریایی پرداخت اما این اقدامات باعث نشد که ایرانیان با ماهیت در حال تکوین و مدرن جنگ در دریا و زمین و ملزومات آن آشنا شوند. در دوران قاجاریه تا زمان ناصرالدین‌شاه، توجهی به توسعه نیروی دریایی نشد. ناصرالدین شاه با خرید کشتی ۶۵۰ تنی مجهز به چهار عراده توپ کروپ از آلمان نسبت به فعال شدن نیروی دریایی توجه نشان داد. بدین ترتیب با ورود کشتی‌های بخار پرسپولیس و کشتی سوسا در سال ۱۲۶۴ شمسی به خلیج فارس دوران جدید نیروی دریایی ایران آغاز شد. در همین زمان کشتی کوچک دیگری نیز به نام شوش برای تردد و حفظ امنیت کارون خریداری و به کار گرفته شد. در زمان مظفرالدین‌شاه نیز چند کشتی کوچک به این ناوگان افزوده شد ولی سال‌ها بعد به دلیل مشکلات داخلی ایران همه این کشتی‌ها با بی‌توجهی مواجه و در نتیجه بتدریج در خور سلطانی نزدیک بوشهر به آب فرو رفته و غرق شدند. ضعف کشور در قدرت دریایی موجب شد تا حاکمان وقت در سال ۱۳۰۲ شمسی، نیروی دریایی ایران را به‌طور رسمی تأسیس کنند و دانشجویانی برای تحصیل علوم دریایی به ایتالیا اعزام شوند. همچنین چند فروند ناو جهت ساخت به ایتالیا سفارش داده شد. در سال ۱۳۱۱ ناوهای ببر، پلنگ، سیمرغ و کرکس به فرماندهی ناخدا یدالله بایندر از طریق کانال سوئز، عازم خلیج فارس شدند. در سوم شهریور سال ۱۳۲۰ در یورش متفقین به ایران، نیروی دریایی مقاومت منحصر به فردی از خود نشان داد که منجر به غرق شدن ناوچه‌های ببر و پلنگ و درگذشت دریابان بایندر فرمانده نیروی دریایی و ۶۰۰ نفر از افسران، درجه‌داران و ناویان شد. اما نیروی دریایی ایران با داشتن ناوهای دیگر و چند فروند یدک‌کش به همراه باقی‌مانده کارکنان مجدداً پا گرفت. پس از پیروزی انقلاب اسلامی، تحولی در نیروی دریایی ایجاد شد و اعزام دانشجو به خارج از کشور متوقف و دانشگاه علوم دریایی امام خمینی(ره) با چهار دانشکده ناوبری و فرماندهی کشتی، مهندسی برق، الکترونیک و مخابرات دریایی، مهندسی مکانیک دریایی، رشته مدیریت و کمیسر دریایی تأسیس شد. با شروع جنگ عراق علیه ایران، نیروی دریایی ارتش در برابر تهاجم نیروهای عراق غافلگیر شد، در هفتم آذرماه ۱۳۵۹ با عملیات مروارید و انهدام سکوهای نفتی البکر، الامیه و محاصره کامل دریایی بنادر بصره، فاو، ام‌القصر، عراق را تا پایان جنگ از برخورداری از توان رزمی در آب‌های خلیج فارس محروم کرد. از این رو همه ساله هفتمین روز آذر به یاد سلحشوری‌های پرسنل ناوگان دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران که «روز نیروی دریایی» نامیده شده است گرامی داشته می‌شود. در این روز و طی «عملیات مروارید» بخش مهمی از بارگیری و تخلیه کالا برای عراق از طریق بندر ام القصر که در ساحل غربی اروندرود قرار دارد، انجام نگرفت. همچنین بخش مهمی از صدور نفت عراق که از طریق دو سکوی عظیم نفتی «البکر» و «العَمیه» در مصب اروندرود انجام می‌گرفت کاملاً قطع و عراق از صدور نفت از طریق دریا بازماند. بدین ترتیب، رفت و آمد کشتی‌های نفتکش و تجاری به مقصد و برای عراق در طول جنگ تحمیلی ناممکن شد.

قلب خاطرات بد را کنار می‌زند و خاطرات خوش را جلوه می‌دهد و درست از تصدیق همین فریب است که می‌توانیم گذشته را تحمل کنیم.

صد سال تنهایی، گابریل گارسیا مارکز، بهمن فرزانه

اخوان بموقع به داد نیما و تنهایی او رسید

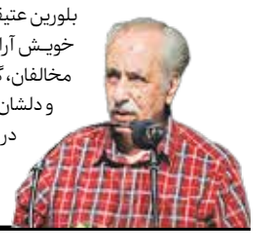

بهاءالدین خرمشاهی: شادروان مهدی اخوان ثالث هنرمندی سنت‌گرا بود، هم سنت‌های شعری را دوست داشت، هم سایر سنت‌های فرهنگی را. اگر استادش نیما بدعت‌گذاری و سنت‌شکنی نکرده بود، او از شدت دوستداری سنت، از دل نازکش نمی‌آمد که قالب بلورین عتیقه هزار ساله شعر فارسی را بشکند، اما خوشبختانه اخوان به سهم خود به داد شعر نو رسید و بدعت‌های نیما را با بدایع خویش آرایش و پرورش داد. نیما با همه هنردانی و ژرف‌بینی و موقع‌شناسی تاریخی و جسارت روحی‌اش، به تصدیق موافقان و مخالفان، گذشته شعر فارسی را، چندان که باید نمی‌شناخت. همه بدعت‌گذاران یا سنت‌شکنان از سنت کمتر خبر دارند، چه اگر دست و دلشان در هوای سنت قدیم بلرزد، نمی‌توانند نوآوری کنند. اخوان بموقع به داد نیما و دست تنهایی او رسید. شعر نو، مخصوصاً در دهه‌های اول ظهورش، در معرض این تهمت بود که از نشناختن شعر کهن ناشی شده است و هرکسی با مختصری طبع شعر، یا حتی بدون آن، می‌تواند کلماتی پشت سر هم ردیف کند و شعر بسراید.

بخشی از گفته‌های این استاد ادبیات و پژوهشگر در تسنیم

عکس نوشت

سریال «تمام رخ» به کارگردانی محمود معظمی و تهیه‌کنندگی ابوالفضل صفری قرار است بزودی از شبکه سه سیما پخش شود. سریال «تمام رخ» که به سفارش مرکز سیمافیلم ساخته شده به موضوع تحریم و تروریسم اقتصادی می‌پردازد و بحث خانواده و آدم‌هایی را نشان می‌دهد که شخصیت متزلزلی دارند؛ می‌توانند تحصیلکرده باشند و فریب بخورند. طمع پول زیاد در فقدان عشق در خانواده باعث می‌شود آدمی به خیانت و حتی وطن‌فروشی تن دهد. /ایرنا